

- reportasjeleder: Jon Magne Lund
- kulturredaktør: Olav Egil Aune
- kultur@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 389
- flere nyheter på vl.no/kultur

kultur

I MORGEN KAN DU...

Bodil Victoria Arnesen og Pål André Grunderud har premiere på konsertturneen *Takknemlighet*.

... høre sopran **Bodil Victoria Arnesen** og forfatter **Paal André Grunderud** i deres premiere på konsertturnéen *Takknemlighet* i Frogner kirke.

Dette et veldedig prosjekt, laget for å glede alle som har ønske om en musikalsk opplevelse med tekst og sang.

– Det er tid for takknemlighet! Årsaken til at turneen ble arrangert, er at vi har så mye positivt på hjertet som vi vil dele med hele det norske folk, sier de to artistene.

– Vi ønsker å besøke hjertet ditt. Det moderne samfunnet trenger å få nytt fokus på takknemlighet. Det rette fokuset vil hjelpe oss å sette de rette verdiene foran penger, sier de.

LARS FLYDAL

Forbudte gaver i kirken

Lars Flydal

lars.flydal@vl.no

22 310 414

Du er syk eller har problemer. Da ber du til jomfru Maria eller din favoritt-helgen: – Hjelp meg. Blir jeg frisk, gir jeg en gave til kirken.

Skikken med offergaver er levende folkereligiositet i katolsk og ortodoks tradisjon.

Her i landet forsvant skikken med reformasjonen.

I vår lutherske tradisjon ble det truet med dødsstraff om du praktiserte de eldgamle ritualene. Et bønnesvar om helbredelse eller hjelp ble markert ved å gi en konkret gave tilbake til kirken, såkalte votivgaver. Som regel et bilde eller relieff av kroppsdelen som var blitt leget, en hånd eller fot, eller et bilde av et sykt dyr som ble reddet. Ved mer generelle plager kunne motivet være hele mennesket som var blitt møtt med bønnesvar.

Ikke gjeninnført. Nå har votivgavene igjen inntatt Gamle Aker

UTSTILLING

Utstillingen *Forbudte offergaver* – kunst og kriserite i hellig rom står utstilt i Gamle Aker kirke frem til 28. oktober.

Hoveddelen er viet votivgaver (offergaver) som man i katolsk tradisjon gir til kirken som takk for helbredelse eller hjelp i livet.

Terje Storli har samlet de 500 votivgavene fra en rekke europeiske land.

Utstillingen omfatter også samtidskunst av Gunnar Torvund, Bård Breivik, Jon Gundersen og Kjell Torriset.

Terje Storlis samling inneholder 500 votivgaver fra katolske land.

kirke. Skikken er ikke gjeninnført, men Terje Storlis samling av mer enn 500 slike gaver fra katolske land er nå utstilt sammen med samtidskunst.

– Her i Gamle Aker kirke har skikken helt sikkert vært praktisert frem til reformasjonen. Pilgrimene gikk innom her, ba om hjelp – og etterlot seg votivgaver. Eller lovegaver som vi også kaller dem, poenget er forpliktelsen om en konkret gjen-

ytelse for bønnesvaret, forteller Terje Storli.

Han fant sin første votivgave i en flettekurv hos en gateselger i Hellas for 25 år siden.

I hemmelighet. – Jeg ble fascinert av de små metallrelieffene av hender, føtter, et øye, et hus eller en bil. Noen forseggjorte, andre risset inn for hånd på enkleste måte. Vel hjemme i Norge ble det påfallende hvor uvitende vi var om disse ritualene som i årtusener har blitt praktisert, innenfor alle religioner. Vår protestantiske tradisjon er unntaket, forteller han.

Historisk museum i Oslo har én votivgave liggende. I Bergen museum finnes en håndfull, funnet på et loft i Røldal kirke så sent som på 1800-tallet.

– Mye tyder på at skikken ble praktisert i hemmelighet, gavene ble i dølgsmål plassert nærmest mulig et hellig sted. I Røldal kirke var det et krusifiks som skulle ha en «undergjørende» virkning på folks plager. Hos oss ble fenomenet tiet i hjel og forbundet med noe hedensk, men levde videre som et undertrykt behov hos mange, sier Storli.

En takk for livet. – Denne skikken bør ikke være truende for vår protestantiske tro, sa teologi-professor Trygve Wyller under åpningen.

– Gavene uttrykker en takk for

Maria-alteret i Gamle Aker kirke er fylt opp av votivgaver.

Alle foto: Lars O. Flydal